

створює передумови для дослідження даної проблематики в контексті методології та філософії науки, і не тільки.

Література:

1. Нестеренко П. Трансгуманізм та феномен кріоніки в контексті проблеми смерті та безсмертя особистості. *Вісник Львівського університету. Сер. Філософія*. 2022. Вип. 42. С. 111–117.

2. Хамітов Н.В. Філософська антропологія: актуальні проблеми. Від теоретичного до практичного повороту : монографія Вид. 2-ге, переробл. і допов. Київ : КНТ, 2018. 394 с.

3. Хейлз Н. К. Як ми стали постлюдством. Віртуальні тіла в кібернетиці, літературі та інформатиці / пер. з англ. Є. Марічева. К. : Ніка-Центр, 2013. 426 с.

4. Dobrodum O., Kyvliuk O. Transhumanism and Posthumanism: Reflection of the Human Civilization Future. *Philosophy and Cosmology*. 2021. Vol. 26. P. 77–89.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-381-4-31>

РОЛЬ КУЛЬТУРИ У ФІЛОСОФСЬКОМУ СВІТОГЛЯДІ НАЦІЇ

Кудрик Р. В.

аспірант кафедри філософії

*Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна*

Культура є джерелом формування систем філософії, філософської думки, є умовою та джерелом розвитку філософії. Нація може не мати власної системи філософії, але вона не може існувати без власної культури. Культура є необхідною умовою існування кожного народу як у матеріальному, так і в духовному житті. Відповідно до цього значення, культура також є умовою існування та розвитку систем філософії.

На відміну від систем наукової філософії, в яких мислителі, вчені повністю визначають і створюють філософії, універсалії зазвичай безіменні, виникають та існують у різних формах, таких як народний вірш, епос або усне мовлення, у повсякденному житті, архітектурі тощо. Не можна точно визначити час появи одного певного поняття, однієї конкретної філософії, але можна визначити автора і момент

зародження однієї специфічної системи філософії. Такі філософії, численні і різноманітні прояви здавна існують в житті кожної національної спільноти, проте вони можуть існувати лише поруч, відображати специфічні сторони, процеси суспільного життя, але вони не можуть об'єднатися в систему філософії, що має внутрішню структуру, систему аргументів та принципів. Життєва реальність націй показує, що національним культурам не може бракувати філософії, концепцій, оскільки вони є орієнтиром для їхньої діяльності та комунікації. Чим більше і більше розвивається культура, тим більшу і більшу глибину та значущість набуває філософія.

Національна культура є життєвим середовищем систем наукової філософії, що представляє світогляд і погляд на життя народу, розвиток та розуміння цінностей та набутого досвіду життя. Системи наукової філософії є продуктами насамперед національної культури, які були зібрані та піднесені завдяки вмінню та можливості усвідомлення, майстерності розмірковування філософів, які створили системи наукової філософії. Культура є духовною основою суспільства і водночас є духовною основою філософії. Культура в широкому розумінні цього слова є основою існування людства, що є вирішальним моментом для народження, розвитку та становлення нації.

Культура, відповідно до латинського тлумачення, означає вихувати, культивувати, розвивати, поважати, що за своєю суттю сприймається як прагнення до чогось нового, прогресивного, світлого, і те, що ми свідомо чи не свідомо прагнемо передавати від покоління до покоління. Але поняття культури змінюється і розвивається в історичному процесі. У початковий період культура означала обробку землі, потім – процеси і результати винахідництва та творчості з природних матеріалів, пізніше виховання та освіти людини. Культура – це духовне життя людини, яке підтримується і розвивається в історичному процесі, це розвиток моральної свідомості, етики, релігії, філософії, що стимулює прогрес розвитку людини. Згодом, культура розглядається як найважливіший аспект суспільного життя. Значення культурних цінностей сприймаються індивідами і вони визначають рівень уявлень про світ, дії та поведінку індивідів. Значення культурних концепцій містяться в усіх сферах загальної мови, філософії, релігії, мистецтві, науки, праві тощо. Реформування суспільства завжди вимагає реформування цінностей і сенсу життя, які визначаються в концепціях культури. Усі зміни в культурі відбуваються завдяки творчій активності особистості в традиційному та технологічному суспільствах. У традиційному суспільстві, де переважає традиція, культури обмінюються відносинами запозичень одна з одною, однак рідко торкаються свого глибинного сенсу. В той час як

в технологічному суспільстві переважає оновлення, коли процеси модернізації тісно пов'язані із впровадженням нових технологій, технологічних змін у секторах науки, системи освіти тощо, що замінили базову цінність традиційної культури. На даний час, зі стрімкою швидкістю розвитку технологій, культурні трансформації стають все більш масштабними, положення, роль і взаємозв'язки між науковою культурою і масовою культурою також сильно змінюються та, що не менш важливо, створюють передумови для діалогу культур. Культура та культурні цінності є необхідними умовами існування кожного народу в обох аспектах матеріального і духовного життя. Таким чином, філософія, будучи невід'ємною частиною культури кожної нації, безпосередньо пов'язана з повсякденним життям людини, вона передається через освіту в школі, освіту в родині, накопичення через досвід, тощо.

Філософія виникає всередині нації, підштовхує розвиток національної культури, спонукає до міжкультурного обміну та виправляє певні недоліки національної культури. Філософія – це глибокий прояв національної культури на найвищому рівні аргументації, це узагальнення культурних досягнень у різних галузях від науки до реальності, від знань до життєвого досвіду, від історичного минулого до сьогодення та майбутнього. У свідомості та житті кожної людини, чи усвідомлює вона це чи ні, вона завжди перебуватиме під впливом філософії та культури. Філософія створює парадигму, можливість діяльності та спілкування людини, тоді як культура створює та регулює систему спілкування людини, сприяє вдосконаленню її характеру, прагнень, розвитку та досягнень. Все це вимагає від філософії широких культурних поглядів, глибоких знань про різні сфери національного культурного життя.

Отже філософія значною мірою впливає на орієнтацію світогляду наступного розвитку національної культури, на здійснення дій, діяльності та спілкування людини та її взаємодії з навколишнім світом у створенні нової культури та досягнень культури в цілому.

Література:

1. Арцишевський Р. А. Духовне осягнення дійсності : монографія. Луцьк : ПФ «Смарагд», 2011. 189 с.
2. Донченко Є. А., Титаренко Т. М. Особистість: конфлікт, гармонія. К., 1987.
3. Badiou, Alain Theoretical Writing. London, New York : Continuum, 2004
4. Hallward, Peter (Ed). Think again. Alain Badiou and the Future of Philosophy. London, New York : Continuum, 2004.